

POVINNOST A SLUŽBA (KARMAJÓGA)

Nepracujte pro výsledky

Vybráno ze Satsangů 15.12.1995, 3.2.1997 a 15.2.2007

Óm Šrí Paramátmane Namaha

Bhagavadgíta, kapitola 2, verš 47:

„Tvým právem je pouze pracovat, ale nikdy ne pro výsledek. Nekonej svou činnost proto, aby přinesla ovoce, ani nebuď připoután k nečinnosti.“

Verš nám ukazuje, co je správná cesta. Za prvé, naším právem je pouze pracovat. Osud nás vystavuje nejrůznějším situacím a v každé z nich je potřeba nějak jednat. Ve všech situacích byste se měli snažit změnit svůj postoj: „Ať už mi přijde do cesty cokoli, budu se maximálně snažit jednat co nejlépe.“ Jaký má Pán důvod k tomu, když prohlašuje, že máme právo pouze pracovat a nezabývat se výsledky svých činností? Výsledky, ovoce činů, nejsou v našich rukách, a je proto bláhové přemýšlet o něčem, co nemůžeme ovlivnit. Je velmi důležité pochopit, že mezi jednáním a jeho výsledky není vztah příčiny a následku.

Dále je velmi důležité pochopit, že když nás Pán vybízí, abychom nehleděli na ovoce svých činů, nemá tím na mysli, abychom si nedávali žádné cíle. Například, když chcete jet do Dillí, musíte si na nádraží koupit lístek na vlak. Vaše mysl se musí zabývat cílem dojet na nádraží. Kdybyste na nádraží nemysleli, dojdete někam úplně jinam. Jestliže se budete celou cestu na nádraží zabývat myšlenkami, jak zítra dojedete do Dillí a koho tam navštívíte, potom jde o upínání se k výsledkům, tak jak na to poukazuje Pán v tomto verši, když mluví o ovoci. Nemá význam přemýšlet dopředu o tom, jak vše dopadne, když ještě nevíte, zda náhodou železničáři nestávkují. Smysluplné je jediné vypravit se na nádraží koupit si lístek, a když se to podaří, v pořádku. Když se to nepodaří, také v pořádku. Nemáte ve svých rukou, zda lístek dostanete nebo ne. I kdyby nebyla stávka, kdo vám zaručí, že vás po cestě nesrazí rikša? Je naprosto pošetilé přemýšlet o ovoci svých činů, ale naopak moudré nezapomínat na svůj cíl.

Jaký je rozdíl mezi zaměřením na cíl a zaměřením na výsledky? V myšlenkách na výsledek existuje prvek přání, zatímco cíl je jen informace. Záleží na tom, jestli si jdete prostě jen koupit lístek a nebo celou cestu myslíte na to, že si ten lístek musíte v každém případě koupit a co všechno by se mohlo nebo mělo stát. Pán mluví o tom, že máme právo pouze pracovat, ale na výsledky z práce plynoucí už si nárok dělat nemáme. Je naší povinností vykonat všechno, k čemu nás život na naší cestě vybízí. Do žádné aktivity bychom se neměli pouštět proto, aby nám něco přinesla.

Ve druhé části verše Pán říká, že byste neměli být připoutáni ani k nicnedělání. Mnoho lidí si myslí, že pokud nemohou svojí aktivitou ovlivnit výsledek, nezáleží na tom, zda jednájí nebo nejednájí. To je ale omyl. Nebuďte pasivní. Neměli byste být připoutáni k ovoci svých činností, ale ani byste neměli být svázáni nečinností. Vykonejte jakoukoliv činnost, která vám přijde přirozeně přijde do cesty a pak na ni

zapomeňte. Čím více budete schopni jednat tímto způsobem, aniž byste své oči upírali k výsledkům, tím budete vnitřně svobodnější a budete moci správně vykonávat své povinnosti.

Jak by v uvedeném případě vypadal postoj pasivity? „Je-li všechno určeno a nemáme se zabývat výsledky, nemá smysl na nádraží chodit. Pokud se do Dillí mám dostat, někdo přijde a lístek mi přinese.“ To je oddávání se nečinnosti. Nebuďte připoutaní k výsledkům svých činů, ani nebuďte připoutaní k nečinnosti. V Indii se můžete často setkat s lidmi, považujícími se za duchovní, kteří právě tuto pravdu nepochopili. Necháávají všechno na osudu a jsou tzv. v pohodě. Mnoho takových lidí má tendenci nepracovat. Když se jich zeptáte, čím se zabývají, odpoví něco v tom smyslu, že nic zvláštního nedělají, protože se o ně stará Bůh. Na Západě mají zase lidé tendenci k opačnému extrému: „Pokud učiním potřebné kroky, vše dopadne tak, jak si přeji. Jsem přece schopný, tak se mi to určitě podaří.“ Za tímto postojem stojí ego. Jedním omylem je příliš velké sebevědomí a druhým zase netečnost.

Pán nám v uvedeném verši sděluje metodu, jak vyřešit hádanku života. Velký Guru sděluje žákovi, že se má zabývat pouze činností samotnou a nehledět na ovoce svých činů. Proto si nemyslete, že vám výsledky vaší práce patří. Neztotožňujte se s výsledky. Věnujte se jenom vykonávání činnosti, to vám náleží. Nečiňte si nárok na to, že se věci podařily díky vám. Někdy se může zdát, že jste svojí aktivitou výsledky ovlivnili, ale to neznamená, že to byla pouze vaše činnost, která přinesla ovoce. V každém případě byste místo na zásluhy měli hledět na povinnosti, které se vás v dané situaci týkají.

V životě potřebujeme oba dva faktory - úsilí i odevzdanost. Na první pohled se může zdát, že jde o dvě zcela protikladné věci, ale podíváme-li se hlouběji, není tomu tak. Jakmile něco vnímáme jako svoji povinnost, měli bychom pro to udělat maximum. Když ale svoji práci vykonáme, odevzdejme výsledek Bohu. Ovoce svých činů nemáme nikdy ve svých rukou. Svým povinnostem se věnujme, ale jak vše dopadne, nechme na Bohu. Je zapotřebí mít snahu i odevzdanost Bohu.

Nemyslete si, že můžete svojí snahou dosáhnout všeho, co si přejete. To byste si připisovali moc velký význam. Naopak, nenechávejte všechno jen na Bohu a neupadejte do lenosti a nečinnosti. To byste se nikam neposunuli. Vykonejte svůj díl práce a předejte situaci Bohu.

Jak ovlivňuje uvedený postoj kvalitu naší práce? Pokud myslíte při práci na to, jaké budou výsledky, vaše myšlenky spotřebovávají část energie, která by měla být věnována činnosti. Ať se zabýváme čímkoli, v každé činnosti je nejdůležitějším prvkem mysl. Kvalita naší práce se zvyšuje úměrně podle stupně koncentrace. Čím více se dokážeme soustředit, tím lépe činnost provádíme.

Jako příklad si vezměme spisovatele nebo umělce, který pracuje s keramikou, a jeho mysl se při tvorbě zabývá představami o tom, jakých ocenění by mohl dosáhnout. K čemu dochází? Umělec nebude nikdy schopen dokončit své dílo v takové kvalitě, jako kdyby se jeho myšlenkový proces plně věnoval pouze tvorbě. Takový člověk je vnitřně rozpolcený, jeho osobnost není celistvá. Veškerá koncentrace by měla být vždy nasměrována pouze na jednu věc.

.....